

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 15 iyul 2023-cü il №52 (2764) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri daha böyük hərbi potensiala malikdir

İyulun 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə 2023-cü ilin altı ayının sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş müşavirə keçirilib.

Dövlətimizin başçısı müşavirədə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- İlin əvvəlində verdiyim tapşırıqların yerinə yetirilməsi ilə bağlı bir çox addımlar atılmışdır. İlin altı ayı arxada qalır. Müəyyən dərəcədə yekunlar haqqında danışmaq olar. Halbuki əminəm ki, ilin sonuna qədər ölkəmizin uğurlu inkişafı təmin ediləcəkdir. Bu ilin altı ayında isə əsas istiqamətimiz ölkəmizin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafı, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası, iqtisadi və sosial sahələrdə islahatların davam etdirilməsi idi.

Deyə bilərəm ki, bütövlükdə altı ay ərzində iqtisadiyyatımız inkişaf edib, halbuki mütləq rəqəmlər o qədər də böyük deyil. Ancaq qeyri-neft sektorumuz və qeyri-neft sektorunun sənaye sahəsi kifayət qədər artıb. Qeyri-neft sənayemiz 6,5 faiz artıb və qeyri-neft sektoru, ümumiyyətlə, 3 faizdən çox artıb.

Bununla bərabər, bizim maliyyə vəziyyətimiz böyük dərəcədə yaxşılaşıb, bunun bir çox səbəbləri var. İlk növbədə, maliyyə sektorundakı nizam-intizamın möhkəmləndirilməsi, vergi və gömrük orqanlarında islahatların davam etdirilməsi, şəffaflığın təmin edilməsi - bütün bu amillər imkan verdi ki, ilin ortasında biz büdcəyə yenidən baxaraq və dürüstləşmə apararaq. Bu, çox sevindirici haldir, çünki proqnozlardan xeyli dərəcədə böyük vəsait toplanmışdır. Onsuz da bizim builki dövlət büdcəmiz rekord həddə çatmışdır, 33 milyard manatdan çox səviyyəyə qalxmışdır. Ancaq ilin birinci yarısında əlavə gəlirlərin əldə edilməsi imkan verdi ki, biz təcili həllini gözləyən məsələləri daha tez zamanda həll etmək üçün büdcəyə əlavələr edək və bunu etdik. Bu gün bizim büdcəmiz 36 milyard manatdan çoxdur. Əlbəttə, bu, bizə imkan verir ki, həm ölkə qarşısında duran əsas investisiya layihələrini icra edək, ilk növbədə, bir daha demək istəyirəm ki, azad edilmiş torpaqlarda geniş quruculuq iş-

lərinə növbəti təkan verək və bizim hərbi gücümüzü artıraraq.

Dürüstləşmə zamanı bizim əsas iki istiqamətimiz də çox açıq-aydın qoyulmuşdur. Bütövlükdə 3 milyard manatdan çox vəsait əlavə edildi. Bunun 1,8 milyard manat hissəsi Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpasına istiqamətləndirilmişdir, 1,1 milyard manat isə hərbi potensialımızın güclənməsinə. Yəni, ayrılmış məbləğin mütləq əksəriyyəti bu iki istiqamətə yönəldilmişdir və bu da təbiidir. Çünki bu gün ölkə qarşısında duran iki əsas vəzifə məhz bu vəzifələrdir.

Biz xarici dövlət borcunun idarə edilməsi istiqamətində öz işimizi mənim bir neçə il bundan əvvəl verdiyim tapşırıqlar əsasında qurmuşduq. Mən bir neçə il bundan əvvəl demişdim ki, biz qarşıya hədəf qoymalıyıq və qoymuşduq ki, xarici dövlət borcumuz ümumi daxili məhsulumuzun 10 faizinin altında olsun, o səviyyədə olsun. Biz artıq bu hədəfə də çatdıq. Mütləq rəqəmlərdə bizim borcumuz cəmi 6,7 milyard dollardır və bu da ümumi daxili məhsulumuzun təxminən 10 faizini təşkil edir. Əlbəttə ki, ümumi daxili məhsulumuzun son rəqəmləri ilin sonunda hesablanacaq. Ancaq indi də proqnoz vermək mümkündür. Birinci altı ayda ümumi daxili məhsul 60 milyard manatdan çox təşkil etmişdir.

Müsbət məqamlardan biri və bu da xüsusilə qeyd olunmalıdır. Çünki bir çox ölkələrdə, hətta ölkələrin əksəriyyətində biz tamamilə başqa mənzərə görürük. Amma bizdə xarici ticarət balansımızın müsbət - yəni, profisiti çox böyük səviyyədedir. Ölkələrin böyük əksəriyyəti daha çox idxal edir, nəinki ixrac edir. Bizdə isə bu, tam əksinədir və ilin birinci altı ayında bizim profisitimiz təqribən 10 milyard dollara yaxındır. Əgər bu templər qorunsa, təsəvvür edin, biz ilin sonuna qədər hansı rəqəmlərə çatacağıq. Təbii ki, bunun birbaşa təsiri makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsinədir. Makroiqtisadi sabitlik uzun illər ərzində təmin edilir. Manatın məzənnəsi altı ildir ki, sabitdir və bu da dünya praktikasında, xüsusilə indiki şəraitdə nadir hadisələrdən biridir. Yəni, bu, düşünülmüş siyasətin təzahürüdür və bu siyasətin mərkəzində təbii ki, Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Çünki makroiqtisadi sabitlik təbii ki, ölkə iqtisadiyyatına təsir edir. Amma, ilk növbədə, bunun ən ciddi təsiri insanların yaşayış səviyyəsinədir. Bizdə isə həm minimum əməkhaqları, həm minimum pensiyalar məntəzəm olaraq artırılır. Bununla paralel olaraq manat sabitdir.

Əlbəttə ki, inflyasiyanın ikirəqəmli olması bizi düşündürməlidir. Ümid edirəm ki, ilin sonuna qədər inflyasiya birrəqəmli

səviyyəyə düşə bilər. Burada təbii səbəblərlə yanaşı, subyektiv səbəblər də vardır. Onlar daha ciddi araşdırılmalıdır və ilin sonuna qədər atılacaq addımlarla bağlı təkliflər verilməlidir. Çünki Azərbaycanın bütövlükdə iqtisadi potensialı və iqtisadi sahədə əldə edilmiş nəticələr fonunda inflyasiyanın 12 faiz səviyyəsində olması, əlbəttə ki, arzuolunandır deyil.

Qeyd etdiyim kimi, bizim büdcə dürüstləşməsindən sonra iki əsas istiqamətimiz Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun bərpası və hərbi qüdrətimizin artırılması idi. Birinci istiqamətlə əlaqədar deyə bilərəm ki, hər şey nəzərdə tutduğumuz planlardan daha sürətlə icra edilir. Bütün güclərimizi səfərbər etmişik. Artıq bu il Talış kəndinə və Laçın şəhərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıtmasını təmin etmişik. İlin sonuna qədər Laçın şəhərinin Zabux və Sus kəndlərinə də keçmiş məcburi köçkünlər qayıdacaqlar. Qayıdış proqramı ardıcılıqla aparılır və beləliklə, ilin sonuna qədər bizim artıq beş yaşayış məntəqəmizdə - bir şəhər və dörd kəndimizdə vətəndaşlar öz dedə-baba torpaqlarında tam məskunlaşacaqlar. Bütövlükdə Böyük Qayıdış proqramının birinci mərhələsində 100 yaşayış məntəqəsinin yenidən qurulması nəzərdə tutulur. Mən şəxsən 30 yaşayış məntəqəsinin - 8 şəhər, 22 qə-

səbə və kəndin təməlinin qoyulmasında iştirak etmişəm. Baş planlar hazırlanıb təsdiqlənib, bir çox yerlərdə fəal inşaat işləri aparılır. Təbii ki, ilk növbədə, infrastruktur layihələri icra olunur. Çünki bu layihələr icra edilmədən, biz vətəndaşları qaytara bilmərik. Eyni zamanda, yaşayış evlərinin inşası sürətlə gedir. Mən Laçın şəhərinin timsalında bunu deyə bilərəm ki, cəmi səkkiz ay ərzində şəhərin böyük hissəsi tamamilə bərpa edilib və yeddi yuzdən çox ailə üçün burada həm fərdi evlər, həm çoxmənzilli evlər hazırlanır. Laçın şəhərinin gələcək inkişaf planı ilə bağlı əlavə addımlar da atılacaq.

Əlbəttə ki, biz, bu sahədə görüləcək işləri daim diqqət mərkəzində saxlamalıyıq. Deyə bilərəm ki, mənim gündəlik fəaliyyətimdə bu məsələ, bu gün birinci yerdə dayanan məsələdir və biz daim bütün işlərə nəzarət edirik. Hökumət üzvləri və digər rəsmi şəxslər məntəzəm olaraq azad edilmiş bölgələrə ezam olunurlar. Biz hər şeyi planlı şəkildə edirik, orada ən yüksək standartlar tətbiiq edilir və edilməlidir. Bütövlükdə nəzərdə tutulmuş investisiya proqramı əsasında bu ilin sonuna qədər Qarabağ və Şərqi Zəngəzura biz təqribən 12 milyard manata qədər vəsaitin xərclənməsini təmin edəcəyik. Onu da bildirməliyəm ki, görülən bütün işlər Azərbaycan hesabına həyata keçirilir. İki məktəb istisna olmaqla, qalan bütün infrastruktur, inşaat işləri Azərbaycanın büdcəsi hesabına və Azərbaycanın dövlət şirkətləri tərəfindən həyata keçirilir. Eyni zamanda, Heydər Əliyev Fondu ondan çox məscidi yenidən inşa edir, yaxud da ki, onları əsaslı şəkildə bərpa edir.

Gələn ilin investisiya proqramı hazırlananda, - yaxın gələcəkdə biz artıq gələn ilin büdcəsini də müzakirə etməyə başlayacağıq, - əlbəttə ki, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun investisiya xərclərinə baxacağıq və elə etməliyik ki, maliyyə qıtlığı ucbatından vaxt itirməyək. Yəni də deyirəm bizim maliyyə imkanlarımız genişlənmir. Amma o demək deyil ki, bizim bu sahədə problemlərimiz yoxdur. Ölkə qarşısında duran bir çox vəzifələr var. İnfrastruktur layihələri təkcə Qarabağda, Şərqi Zəngəzura yox, bütün ölkə üzrə həyata keçirilir. Sənaye inkişafı ilə bağlı və digər məsələlərlə bağlı bizim çox böyük maliyyə resurslarımız cəlb edilir, səfərbər olunur.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri daha böyük hərbi potensiala malikdir

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Əlbəttə ki, biz ayrılan hər bir vəsaitə böyük qənaətlə yanaşmalıyıq və şəffaflıq tam təmin edilməlidir - həm büdcə gəlirlərinin toplanmasında, həm də xərclənməsində. Qeyd etdiyim kimi, büdcəyə əlavə edildikdə ikinci əsas istiqamət hərbi gücümüzün artırılmasına istiqamətləndirilmişdir. Bu da təbii. Beynəlxalq vəziyyət bəllidir. Mənim uzun illər dediyim sözlər bu gün əyani şəkildə özünü büruzə verir. Dünyanın müxtəlif yerlərində beynəlxalq hüquq işləmir. Beynəlxalq hüquqa, beynəlxalq təşkilatların qərarlarına, qətnamələrinə bel bağlamaq olmaz. Biz həmişə hüququn tərəfdarı idik, o cümlədən beynəlxalq hüququn. Biz həmişə ədalətin tərəfdarı idik. Bu gün də ədalətin və beynəlxalq hüququn tərəfdarıyıq və beynəlxalq müstəvidə bu mövqeyi müdafiə edirik. Həm bir ölkə kimi, həm də 120 ölkəni birləşdirən Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi və nazirlər səviyyəsində son toplantı bir daha onu göstərdi.

Ancaq biz görürük ki, dünyada qaydalar tamamilə pozulub, davranış qaydalarına, beynəlxalq hüquqa əməl edilmir. Biz demək olar ki, bunu hər gün görürük, hər gün. Böyük dövlətlər, hansılar ki, beynəlxalq hüququn təminatçısı rolunu öz üzərinə götürüblər, birinci onlar bu hüququ pozurlar və sonra da onu əsaslandırırlar. Ölkələr deyənədə mən bütün böyük ölkələr nəzərdə tuturam. Necə deyirlər, hərəsi öz xətti ilə ya konvensiyaları pozur, ya beynəlxalq hüquq normalarını pozur, ya da oturuşmuş beynəlxalq davranış qaydalarını pozur və bunu heç gizlətmir də. Ona görə, əlbəttə ki, biz, ilk növbədə, özümüzü qorumaq üçün, öz müstəqilliyimizi qorumaq üçün, həyat tərzimizi qorumaq üçün, ərazi bütövlüyümüzü qorumaq üçün daha güclü olmalıyıq. İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan sonra biz dayanmadan bu istiqamətdə çox ciddi addımlar atmışdıq və mən bunu artıq bildirmişəm, bir də demək istəyirəm, bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri daha böyük hərbi potensiala malikdir. Həm döyüş qabiliyyəti, həm silah və texnika ilə təchizat baxımından daha da güclü olacağıq, çünki bu proses dayanmır və dayanmamalıdır. Mən demişəm, iki istiqamət üzrə - hərbi potensial və azad edilmiş torpaqların bərpasına nə qədər vəsait lazımdır, biz o qədər də ayracağıq.

Biz bu siyasəti aparmaqla ölkəmizin güdrətini artırırıq. Çünki bu gün dünyada güc amili ön plandadır və güclə hesablaşırlar, gücdən çəkinirlər. Biz son iki il yarım ərzində bir neçə dəfə bunu bir neçə ünvana göstərmişik və heç kim bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Əksinə, bizə qarşı tuşlanmış bütün oxları sındırır, öz ləyaqətimizi qoruya bilməmişik, daha əlavə sözlərə ehtiyac yoxdur, hər şey göz qabağındadır. Necə deyirlər, dərinə getmək istəmirəm, amma bunu artıq hər kəs görür, görməlidir və bilməlidir ki, Azərbaycanla hədə-qorxu, ultimatum dili

ilə heç kim danışa bilməz və hesab edirəm ki, bundan sonra belə cəhdlər də olmayacaq.

Bundan sonrakı illərdə Silahlı Qüvvələrimizin modernləşdirilməsi, bu sahədə islahatların dərinləşdirilməsi, yeni silahlı birləşmələrin yaradılması və təkmilləşdirilməsi istiqamətində, o cümlədən ən müasir silahların, texnikaların alınması istiqamətində işlər plan üzrə gedir. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Silahlı Qüvvələrimizdə aparılan islahatlar hələ başa çatmayıb, o cümlədən struktur islahatları. Biz öz Silahlı Qüvvələrimizi ən qabaqcıl orduların səviyyəsinə çatdırmalıyıq, yəni, təbii ki, Azərbaycan miqyasını nəzərə almaq şərti. Struktur islahatları, idarəetmə və özünü müdafiəetmə qabiliyyəti nöqtəyindən biz elə güc yaradırıq ki, yerləşdiyimiz coğrafiyada özümüzü tam əmin hiss edə bilək. Bu gün də belədir, amma daha böyük işlər də görülməlidir. Yenə də deyirəm, bu sahə elə sahadir ki, burada az danışmaq, çox iş görmək lazımdır. Ona görə bundan artıq demək istəmirəm. Hər halda Azərbaycan xalqı əmin ola bilər ki, bizim təhlükəsizliyimiz etibarlı əllərdədir. Azərbaycan xalqı bundan sonra da rahat yaşaya bilər və yaşayalıdır. Bizim qarşıda duran vəzifələrimizdən biri təbii ki, Ermənistanla olan münasibətlərimizdir. Burada, bu sahədə, yeni, nəticə təkcə bizdən asılı deyil. Halbuki bizim siyasətimiz Ermənistan tərəfini də vacib addımların atılmasına sövq edir. Ancaq, əlbəttə ki, bu, qarşılıqlı fəaliyyətdir.

Bizim sülh danışıqları ilə bağlı mövqeyimiz aydındır, məntiqlidir, beynəlxalq hüquqa əsaslanır. Hesab edirəm ki, bu prinsipə, beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında sülh müqaviləsi imzalana bilər. Hər halda mən hesab edirəm ki, belə imkanlar var. Son danışıqlar raundları və bir neçə gündən sonra nəzərdə tutulan yüksək səviyyəli təmaslar bir məqsədi güdür ki, biz sülh anlaşmasına daha da yaxınlaşaq. Biz bunu arzulayıyıq, bunu təşəbbüskar kimi irəli sürmüşük. Ancaq yenə də deyirəm, hər şey bizdən asılı deyil, qarşı tərəf də buna hazır olmalıdır və sözdə ifadə etdiyi prinsipləri kağız üzərinə də keçirməlidir.

Son müsbət məqamlardan biri odur ki, Ermənistan tərəfinin mövqeyində müsbətə doğru hərəkət var. Əgər keçən ilin

oktyabrında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini və sərhədlərini qəbul etmişdirsə, bu ilin may ayında daha irəli gedərək artıq Azərbaycan ərazisinin parametrlərini də, o cümlədən Qarabağ və anklav kəndlərimiz daxil olmaq şərti rəsmən tanıyıb. Bu, müsbət hal kimi qiymətləndirilməlidir. İndi sıra gəlib çatıb ki, eyni sözlər kağız üzərində də öz təsdiqini tapsın, imzalar atılsın və münasibətlər yaradılsın. Hər halda biz bu istiqamətdə öz səylərimizi davam etdirəcəyik.

Bizim digər sahələrdəki vəziyyətlə bağlı deyirəm ki, xüsusilə son vaxtlar nəqliyyat sektorunun əhəmiyyəti daha da artır. Çünki bəzi məhdudlaşdırıcı tədbirlər yeni nəqliyyat marşrutlarının açılmasına gətirib çıxarıb və Azərbaycanın əlverişli coğrafi vəziyyəti, əlbəttə ki, bizim üçün əlavə imkanlar yaradır. Bildiyiniz kimi, biz nəqliyyat sektorunun inkişafı ilə bağlı uzun illər ardıcıl siyasət aparırıq və öz ərazimizdə infrastrukturunu da təkmilləşdiririk. Hər halda Azərbaycan xalqı əmin ola bilər ki, bizim təhlükəsizliyimiz etibarlı əllərdədir. Azərbaycan xalqı bundan sonra da rahat yaşaya bilər və yaşayalıdır. Bizim qarşıda duran vəzifələrimizdən biri təbii ki, Ermənistanla olan münasibətlərimizdir. Burada, bu sahədə, yeni, nəticə təkcə bizdən asılı deyil. Halbuki bizim siyasətimiz Ermənistan tərəfini də vacib addımların atılmasına sövq edir. Ancaq, əlbəttə ki, bu, qarşılıqlı fəaliyyətdir.

Yeni, bir sözlə, biz gərək nəqliyyat dəhlizlərinin biznesə olan təsiri haqqında özümüz üçün konseptual qaydada bir

araşdırma aparaq və özümüz üçün bir hədəf müəyyənləşdirərək ki, biz nə istəyirik. Ölkə ərazisində Cənubdan Şimala və Şərqdən Qərbə gedən yollar demək olar ki, rayonlarımızın əksəriyyətini əhatə edir. Deməli, hər bir istiqamət üzrə spesifikə görə, iqlimə görə, ixtisaslaşmaya görə xüsusi bir biznes imkanları olmalıdır. Hökumət üzvləri bu məsələ ilə bağlı öz təkliflərini hazırlasınlar. Bizim ümumi biznesin inkişafı konsepsiyamız var, müxtəlif alətlər var, o cümlədən güzəştli kreditlər və digər alətlər. Yeni, bunu indi nəqliyyat marşrutları prizmasından da təhlil etsək, mənəcə yaxşı olar.

Onu da bildirməliyəm ki, bu yaxınlarda biz öz nəqliyyat imkanlarımızı hədudlarımızın kənarına da çıxara bildik, ilk növbədə, Qara dənizdə. Üç böyük tanker alınmışdır, hərəsi 115 min tonluq. Bu, ilk dəfədir Azərbaycan tarixində, mənim göstərişimlə həll olunub. Tankerlərə də "Şuşa", "Qarabağ" və "Zəngəzur" adları verilib.

Azərbaycan mallarının Azərbaycan şirkəti tərəfindən daşınması bizə əlavə gəlir gətirəcək və biz artıq Qara dənizdə də varıq. Biz onsuz da var idik. Bizim kiçik həcmli gəmilərimiz var idi. Amma bu gün bizim "Aframax" tipli ən böyük tankerlərimizdən üçü artıq Qara dənizdə işləyir. Lazım olarsa, onların sayını biz artırırıq.

Bizim Xəzərdəki gəmiqayıma imkanlarımıza da yenidən baxmalıyıq. Çünki qonşu ölkələrdən sifarişlər gəlir. Bizim gəmiqayıma zavodumuz mövcud daşıma imkanlarımıza hesablanmışdır. Eyni zamanda, uzun illər fəaliyyət göstərən gəmilərin sirdən çıxmasını da nəzərə alırıq. Çünki onlar sıradan çıxır, təzələnməlidir. Amma indi daha böyük tələbat var - həm bizim, həm də ki, qonşu ölkələrin. Beləliklə, istisna deyil ki, biz nə vaxtsa gəmiqayıma zavodunun istehsalat sahələrinin genişləndirilməsinə də başlaya bilərik. Yeni, siz bunu diqqətdə saxlayın. Hər halda xaricdən gələn sifarişlər, - biz artıq ilk danışıqlara başlamışıq, - çox müsbət haldır və bu, bir daha göstərir ki, biz hər şeyi vaxtında edirik.

Əgər bu gün bizdə gəmiqayıma zavodu olmasaydı, biz tankerləri, gəmiləri haradan alacaqdıq? İndi sual ritorikdir. Biz əvvəllər haradan alırdıq, indi oradan heç kim ala bilmir. Ona görə bu, vaxtında atılmış

strateji bir addım idi. Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının imkanlarının genişləndirilməsi də. Bu göstərişi də mən vermişdim, biz bunu da etməliyik. Çünki bizim aşırma qabiliyyətimiz 15 milyon tona hesablanıb. Əvvəlki dövr üçün bu, kifayət idi. Bir-iki ildən sonra bu, çatmaya bilər, çünki yenə də mən əvvəlcədən nəyi isə demək istəmirəm. Amma qonşu ölkələrlə və tərəfdaş ölkələrlə aparılan danışıqlar göstərir ki, Azərbaycan ərazisindən bir neçə dəfə çox yüklərin daşınması mümkün olacaqdır.

Bir məsələyə də mən toxunmaq istədim. Bu da ekoloji təhlükə ilə bağlı olan məsələdir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ekoloji fəlakət zonasına çox yaxın idi. Çünki Ermənistan həm Ermənistanın müəssisələrinin fəaliyyəti nəticəsində, eyni zamanda, o vaxt işğal edilmiş torpaqlarda - Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda təbii resurslarımızın vəhşicəsinə istismarı nəticəsində təbiətimizə böyük zərər vurub. Təkcə onu demək kifayətdir ki, 60 min hektardan çox meşə fondu ermənilər tərəfindən dağıdılıb, talan edilib, çıxarılıb, satılıb, yaxud parket düzəldilər və satılıb. Yəni, bütün bu peyk görüntüləri bizdə var. İndi transsərhəd təhlükələri mütələq nəzərə alınmalıdır və Azərbaycanın burada sərgilədiyi mövqeyi yenə də beynəlxalq təcrübəyə, beynəlxalq konvensiyalara əsaslanır, o cümlədən Espo Konvensiyasına, bunu hər kəs internetdə açıb baxa bilər. O göstərir ki, transsərhəd çayların çirkəndirilməsi və ölkələrin sərhədlərinə yaxın müəssisələrin, ekoloji təhlükə mənbəyi sayıla biləcək müəssisələrin yaradılması qonşu ölkələrlə mütələq razılaşdırılmalıdır və biz bunu Ermənistandan tələb edirik. Bu gün Azərbaycan ictimaiyyəti, qeyri-hökumət təşkilatları artıq bu məsələ ilə bağlı Ermənistanın rəsmi orqanlarına müraciət ünvanlayıblar və ekologiya sahəsində fəaliyyət göstərən beynəlxalq ekspertlər və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri də bu müraciətə qoşulublar. Ona görə mən hesab edirəm ki, Azərbaycan hökuməti də burada kənar qalmamalıdır. Bizim vətəndaş cəmiyyətimiz bu addımı atır, çox yaxşı, amma baxmaq lazımdır, rəsmi xətlə, yeni, dövlət xətti ilə hansı təşkilatlara hansı müraciətlər ünvanlanmalıdır ki, Ermənistan bu təhlükəli praktikadan əl çəksin. Əgər onlar hansısa müəssisə yaratmaq istəyirlərsə, bizim buna, əlbəttə ki, münasibətimiz ola bilməz. Onların daxili işidir. Amma əgər bu müəssisə bizim sərhədimizin 500 metrliyində yerləşirsə, orada təhlükəli maddələrdən istifadə ediləcəksə və bu maddələr yenə də Araz çayına, Oxçu çayına töküləcəksə, bu, bizim məsələmizdir. Biz buna necə imkan verə bilərik? Əlbəttə ki, biz bu məsələləri qanun çərçivəsində, beynəlxalq konvensiyalar çərçivəsində, diplomatiya çərçivəsində mütələq diqqətdə saxlamalıyıq. Ona görə bu tapşırığı verirəm, siz baxın, hansı hüquqi yollar var ki, Ermənistan bu təhlükəli praktikadan əl çəksin.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Prezident İlham Əliyev İsrailin müdafiə nazirini qəbul edib

İyulun 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İsrail Dövlətinin müdafiə naziri Yoav Qallantı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Yoav Qallant İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu-nun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırıb.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirib, onun da salamlarını İsrailin Baş nazirinə çatdır-

mağı xahiş edib.

Söhbət zamanı dövlətimizin başçısı ilə İsrailin müdafiə naziri arasında bu il Münxendə keçirilən görüş xatırlanıb.

İkitərəfli münasibətlərin inkişafından, o cümlədən hərbi-texniki sahədə əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə edilib. İsrail Prezidenti İsxak Hersoqun Azərbaycana səfərinin əlaqələrimizin inkişafında rolu qeyd olunub.

Görüşdə Azərbaycanın İsraildə səfirliyinin açılmasının əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından önemi vurğulanıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələri daha böyük hərbi potensiala malikdir

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Bununla əlaqədar deyə bilərəm ki, bu yaxınlarda Naxçıvan Muxtar Respublikasının gələcək inkişafı ilə bağlı mənim göstərişimlə dövlət proqramı qəbul edilmişdir. Proqram mətbuatda dərc edilib, hər kəs götürüb oxuya bilər. Bu, Naxçıvanın uğurlu sosial-iqtisadi inkişafını qısa müddət ərzində təmin edə biləcək proqramdır və əminəm ki, tam icra ediləcək. Çünki bu proqram bizim öz resurslarımızla əsaslanıb. O cümlədən mən nə üçün bunu indi dilə gətirirəm, orada Naxçıvanın da Qarabağ və Şərqi Zəngəzur kimi "yaşıl enerji" zonasına çevrilməsi məsələsi mənim tərəfimdən qoyulmuşdur. Naxçıvan Muxtar Respublikasında elektrik enerjisinin böyük hissəsi indi su elektrik stansiyaları vasitəsilə istehsal olunur. Orada günəş və külək elektrik stansiyalarının inşası da nəzərdə tutulur - ola bilər 1000 meqavat, ola bilər 1500 meqavat. Biz həm muxtar respublikanın bütün tələbatını "yaşıl enerji" ilə təmin edəcəyik, həm də qonşu ölkələrə də "yaşıl enerji"ni ixrac edəcəyik. Bütün bunları qeyd edərkən görürük ki, ölkəmizin böyük hissəsi artıq rəsmən "yaşıl enerji" zonası elan edilib və bunun fonunda Gədəbəy rayonunda baş vermiş hadisə tamamilə qəbul ediləndir. Mən hesab edirəm ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ən azı səhlənkarlığa yol verib, nəzarətsizlik nümayiş etdirib, passiv müşahidəçi kimi çıxış edib və bunun nəticəsində xarici investor bizim təbii resurslarımızı zəhərləyib. İnsanlar haqlı olaraq öz etiraz səsini ucaldıblar, amma onların səsinə baxan olub? Yox! Bir gün, iki gün, üç gün, beş gün, hara baxırdı Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi? Bilmirdimi ki, belə problem var? Ya bildirdi gözü-nü yumurdu, ya da bilmirdi. Hər ikisi qəbul edilən deyil. Düzdür, vətəndaşların bir hissəsi təxribatçıların fitnəsinə uyaraq ədəbsiz hərəkətlər ediblər, qanunsuz hərəkətlər ediblər və bu da dözülməzdir, qəbul ediləndir. O təxribatçı-

ların bəziləri Azərbaycanda, bəziləri xaricdə gizləni. Azərbaycandakılar artıq müəyyən edildi və bir neçəsi məsuliyyətə cəlb olunmuşdur. Xaricdəkiləri də biz məsuliyyətə cəlb edəcəyik. Heç kim, necə deyər, fikirləşməsin ki, biz bunu unutmuşuq. Azərbaycanda kaos, özbaşınalıq, təxribat xarakterli addımlar 1993-cü ildə başa çatıb. Əgər kimsə unudubsa, biz xatırlada bilərik. Ona görə vətəndaşlar da həm mədəniyyət göstərməlidirlər, necə deyər, mərifət göstərməlidirlər, qanuna tabe olmalıdırlar, polisə daş atmaq heç kimə şərəf gətirən hərəkət deyil. Bu, birincisi. İkincisi, bu, cinayətdir. Əgər Azərbaycan polisi dözümlülük göstərsə, o demək deyil ki, kim istəyir polisə daş ata bilər. Bu, qətiyyətsizlik deyil. Mən hər kəse deyirəm, burada biz kiminsə naziri ilə oynaya bilməyəcəyik, necə lazımdır, əgər lazımsa, kim lazımdır, elə cəzalandırırıq ki, peşman olar.

Ancaq, eyni zamanda, bu hadisənin təbii səbəbi var idi. O da ondan ibarətdir ki, xarici şirkət buraya pul qazanmağa gəlib. Biz etiraz eləmirik, investisiya qoyubdur, iş yerləri yaradıb. Əlbəttə, onlar gəlib burada xeyriyyəçiliklə məşğul olurlar ki, pul qazanmağa gəliblər. Amma bu o demək deyil ki, bizim təbii resurslarımızı zəhərləyib. O demək deyil ki, insanın öyrüş, otlaq sahələri zəbt edilsin. O demək deyil ki, heç kimdən icazə almadan ikinci tullantı gölü qursun. Kim onlara icazə verib? Görünür, ya Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə sövdələşiblər, ya da ki, onu özbaşına ediblər, ona görə ciddi araşdırılmalıdır. Prokurorluğa, digər aidiyyəti qurumlara bütün göstərişlər verilmişdir. Mən xəbər tutandan sonra zəng edib Baş nazirə dedim ki, mütləq komissiya yarat və göndər hadisə yerinə getsin. Yaşıl, bunu mən deməli idim? Ekologiya naziri özü bilmirdi ki, oraya getməlidir. Mən demişəm, gedin orada camaatla danışın, o torpağın, havanın nümunələrini götürün, beynəlxalq ekspertləri cəlb edin ki, - çünki na-

zirlilik bir halda bu hadisənin səbəbkarı olub, ola bilər ki, işi malalasin, - onlar rəy versinlər, bu yataqların istismarı nə dərəcədə insanların sağlamlığına, təbiətə zərərli, ya zərərli deyil? Bu günə qədər cavab yoxdur. Bəli, Nazirlər Kabinetində müşavirə keçirilib, orada açıqlama verilib. O açıqlamanı oxuyan heç nə başa düşə bilməz ki, orada nə deyilib və o açıqlamanın məqsədi nə idi? İş malalamaq, yaxud da ki, hansısa belə ümumi sözlərlə bu məsələyə diqqət yetirmək. Mən konkret tapşırıq vermişdim, konkret. Hanı ekspertizanın nəticələri? Nə qədər vaxt keçib? Bir aya yaxın vaxt keçib. Heç kim mənə məruzə etmir - Nazirlər Kabineti etmir, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi etmir. Hesab edirlər ki, mən bunu unutmuram. Yox, mən heç nə unutmuram. İndi yenə də deyirəm, polisə daş atan utanmalıdır - öz ailəsi qabağında, uşaqları qabağında, ailə üzvləri qabağında, ictimaiyyət qabağında. Çünki o eybəcər mənzərəni ictimaiyyət görüb. Ona görə mən tapşırıram, bir həftə vaxt verin, həm mənə, həm ictimaiyyətə məlumat verilməlidir və məsələ araşdırılmalıdır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi nə üçün bu məsələyə diqqət yetirməyib, biganə qalıb və mən tapşırıq verəndən sonra gediblər, gəliblər, nəticə haqqında heç bir məlumat yoxdur.

Burada işləyən xarici şirkətlər və yerli şirkətlər Azərbaycan qanunlarına hörmət etməlidirlər. Hörmət etməyəcəklərsə, onların fəaliyyəti burada mümkünsüz olacaq. Baxmayaraq ki, pay bölgüsü haqqında saziş əsasında xarici investor Gədəbəydəki qızıl yataqlarını istismar edir, baxmayaraq ki, uzun illər burada çalışır, Azərbaycan qanunlarına, ekoloji tarazlığa - bütün bunlara hörmət edilməlidir. Onu da bildirməliyəm ki, bizim dövlət şirkətimiz "AzerGold" da qızıl yataqları istismar edir. Amma mənə verilən məlumata görə, o sahədə bütün ekoloji normalara riayət edilir. O cümlədən yerli icmalarla təmaslar qurulub, müxtəlif humanitar aksi-

yalar keçirilir, insanlar kütləvi surətdə işə cəlb olunub. Bax, bu yanaşma Azərbaycan şirkəti tərəfindən göstərilən yanaşmadır. O yanaşma isə xarici şirkət tərəfindən göstərilən yanaşmadır. Bu, dözülməzdir. Xarici şirkətin nümayəndələri də dəvət edilmədirlər. Əgər bu günə qədər dəvət edilməyiblərsə, Nazirlər Kabinetinə onlar izahat vermədirlər. Yenə də deyirəm, bir həftə ərzində mənə və ictimaiyyətə məlumat verilməlidir. Orada təbiətə, insanların sağlamlığına zərər qədər təhlükə varsa, o fəaliyyət dayandırılmalıdır. Vəssalam!

Bu gün dünyada ekologiyaya korlayan şirkətlər müflisləşir. Onlar öz ölkələrində belə hərəkət edə bilirdilermi, gedib göl qursunlar, oraya zibil, zəhər töksünlər. Onları orada ayaqlarından asardılar. Elə iş verərdilər ki, ömürlərinin sonuna qədər həbsxanada yatardılar. Amma burada hesab edir ki, nə istəyir onu da edir. Çünki gedib kimisə görüb, kimisə salam verib, gedib kiməsə nəse pay verib. Bunun başqa izahatı ola bilməz. Dözülməzdir. Bütövlükdə həm oradakı təxribatçıların hərəkətləri, həm xarici şirkətin fəaliyyəti, həm də bizim nazirliyimizin fəaliyyəti. Yeganə olaraq burada özünü ləyaqətlə aparan Azərbaycan polisi idi. Onu hər kəs bilməlidir. İndi bəziləri ağızlarını büzürlər. Gedin, açın gözünüzü baxın, Amerika polisi ildə neçə nəfəri öldürür - 1000 nəfəri. Fransa polisi neçə nəfəri öldürür və nəyə görə öldürür? Bu yaxınlarda Fransa polisinin əməllərini bütün dünyaya gördü. Mən onlara bəraət qazandırmıram, o dözülməzdir. Əfsuslar olsun ki, insanları öldürən o polisin mütləq əksəriyyəti məsuliyyətdən yayınır. Bir müddətdən sonra onları ya ümumiyyətlə məhkəmədə buraxırlar, ya da ki, şərti iş verirlər. Bizim polis gecə-gündüz soyuqda, istidə, dağda asayışı qoruyur. Bizim Daxili Qoşunlarımız Qarabağda müharibə zamanı şəhid verib. İndi kimse gəlsin, polisə ləkə vursun. Mən buna imkan verməyəcəyəm və hər kəs bunu bilsin - təxribatçılar, o təxribatlarla

uyanlar və bütün ictimaiyyət.

Bir məsələni də qeyd etməliyəm. Bu da bu günlərdə "Abşeron" qaz-kondensat yatağından çıxarılan ilkin qazın əhəmiyyəti ilə bağlıdır. Bu, doğrudan da çox əhəmiyyətli hadisədir. Çünki bu günə qədər bizim ixracla bağlı əsas qaz resursumuz "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağı idi. Bu gün bizim artıq iki böyük qaz-kondensat yatağımız var. "Abşeron" qaz yatağı ilə bağlı bizim ümidlərimiz böyük idi. Bilirdik ki, "Abşeron" qaz-kondensat yatağı böyük ehtiyatları özündə ehtiva edir. Bir neçə gün bundan əvvəl mənə məlumat verildi ki, ilkin qaz hasil edildi, debitlər də çox yaxşıdır. Hətta bir quyudan "Şahdəniz" qaz yatağından da daha çox qaz və kondensat hasil edilir. Əlbəttə, "Şahdəniz" qaz yatağından "Abşeron" yatağı ehtiyat nöqtəyi-nəzərindən daha kiçikdir, ilkin hesablamalara görə təqribən üç yüz milyard kubmetrdir. Amma mən tam əminəm ki, daha çox olacaq. İndidən demək, əlbəttə ki, düzgün deyil. Ona görə bu, bizim həm enerji təhlükəsizliyimizi daha yüksək səviyyədə təmin edəcək, həm də ixrac gedən qazın həcmi ildən-ildə artacaq - tək "Şahdəniz" yatağı hesabına deyil, o cümlədən "Abşeron" yatağı hesabına.

"Abşeron"un birinci fazası artıq icra edilir və yəqin ki, SOCAR öz xarici tərəfdaşları ilə bu yatağın ikinci fazasının işlənməsi ilə bağlı tezliklə daha fəal danışıqlara başlamalıdır. Yenə də deyirəm, biz gözəldir ki, kəşfiyyat olacaq, amma sözün düzü, bu qədər gözəl nəticələri gözləməyirdik. Bu, çox gözəl bir xəbər oldu və Azərbaycanın enerji potensialına kölgə salmağa çalışan bəzi dırnaqarası ekspertlərə də çox yaxşı, tutarlı cavab olmuşdur. Ona görə bundan sonra bizim qaz ixrac planlarımız daha tez bir zamanda və daha böyük həcmdə təmin ediləcək.

***

Sonra müşavirə müzakirələrlə davam edib.

Azərbaycanın müdafiə naziri israili həmkarı ilə görüşüb

İyulun 13-də Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan İsrail Dövlətinin müdafiə naziri cənab Yoav Qallantın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, əvvəlcə İsrailin nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanına gələrək ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının, həmçinin Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Albert Aqarunovun məzarlarını ziyarət edib və üzərinə gül dəstələri düzüblər. "Əbədi meşəl" abidəsi önünə əklil qoyulub.

Sonra Müdafiə Nazirliyində rəsmi qarşılanma mərasimi keçirilib. İsrailin müdafiə naziri

trin müşayiəti ilə hər iki ölkənin dövlət himnləri səsləndirilib və protokola uyğun olaraq

sənöv israili həmkarını salamlayaraq onu ölkəmizdə görməkdən məmnun olduğunu

de olmasının təkcə dövlətlərimizin inkişafında deyil, habelə bütün regionda təhlükəsizliyin təmin edilməsində mühüm rol oynadığını qeyd edib.

İsrail Dövlətinin müdafiə naziri kimi ölkəmizə ilk səfərindən və səmimi görüşə görə məmnunluğunu ifadə edən cənab Y.Qallant, Azərbaycan-İsrail əlaqələrinin dostluq və qarşılıqlı etimada əsaslandığını vurğulayıb, hərbi əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi baxımından bu cür görüşlərin və qarşılıqlı səfərlərin zəruriliyini qeyd edib.

Strateji münasibətlərin daha da möhkəmləndirilməsi və təhlükəsizlik üzrə əlaqələrin genişləndirilməsinin əhəmiyyəti xüsusi vurğulanıb.

Görüşdə Azərbaycan ilə İsrail arasında hərbi, hərbi-texniki sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra məsələlər müzakirə olunub.

ri fəxri qarovul dəstəsinin önündən keçib, hərbi orkes-

"Şərəf kitabı" imzalanıb. General-polkovnik Zakir Hə-

bildirib, ölkələrimiz arasında tərəfdaşlığın yüksək səviyyə-

Milli Müdafiə Universitetinin rektoru, professor, general-leytenant Heydər Piriyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti qardaş Türkiyə Respublikasına səfər edib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, səfər çərçivəsində general-leytenant Heydər Piriyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin qardaş Türkiyə Respublikasına səfəri davam edir.

Səfərin proqramına uyğun olaraq Azərbaycan nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikası Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyindəki xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrini ziyarət edib.

Qonaqlar təhsil müəssisələrinin ərazisi, tədris korpusları və maddi-texniki bazasını ziyarət edib, burada yaradılan şəraitlə tanış olublar. Onlara tədris prosesi barədə ətraflı məlumat verilib. Azərbaycan nümayəndə heyəti Quru Qoşunları Məktəbinin Atış və Təlim Komandanlığında azərbaycanlı kursantlarla görüşüb. Hərbi qulluqçuların nümunəvi çıxışları izlənilib. Kursantlarla birgə nahar

edilib. Sonda qarşılıqlı hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəkli çəkdirilib. Qeyd edək ki, ziyarət çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyətini Türkiyə Respublikası Milli Müdafiə Universitetinin rektoru professor Erhan Afyoncu və Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı hərbi attachelik aparatının nümayəndələri müşayiət edib.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikası Milli Müdafiə Universitetində və tabeliyindəki təhsil müəssisələrində də olub. Qonaqlara tədris müəssisələrinin yaranma tarixi və əsas fəaliyyət istiqamətləri barədə ətraflı məlumat verilib.

Sonda qarşılıqlı hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəkli çəkdirilib.

Milli Müdafiə Universitetinin rəhbər heyəti Türkiyədə səfərdədir

***

Milli Müdafiə Universitetinin rektoru, professor, general-leytenant Heydər Piriyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin qardaş Türkiyə Respublikasına səfəri davam edir.

Səfərin proqramına uyğun olaraq Azərbaycan nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikası Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyindəki xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrini ziyarət edib.

Qonaqlar təhsil müəssisələrinin ərazisi, tədris korpusları və maddi-texniki bazasını ziyarət edib, burada yaradılan şəraitlə tanış olublar. Onlara tədris prosesi barədə ətraflı məlumat verilib.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Quru Qoşunları Məktəbinin Atış və Təlim Komandanlığında azərbaycanlı kursantlarla görüşüb.

Hərbi qulluqçuların nümunəvi çıxışları izlənilib. Kursantlarla birgə nahar

edilib.

Sonda qarşılıqlı hədiyyələr təqdim olunub, xatirə şəkli çəkdirilib.

Qeyd edək ki, ziyarət çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyətini Türkiyə Respublikası Milli Müdafiə Universitetinin rektoru professor Erhan Afyoncu və Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı hərbi attachelik aparatının nümayəndələri müşayiət edib.

Müdafiə Nazirliyinin şəxsi heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin şəxsi heyəti Tovuz döyüşlərinin üçüncü ildönümü ilə əlaqədar İkinci Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, Tovuz

döyüşləri zamanı şəhidlik zirvəsinə ucalan Azərbaycanın Milli qəhrəmanları general-mayor Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev, o cümlədən respublikamızın ərazi bütövlüyünün bərpası, tarixi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi

uğrunda döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan Vətən övladlarının məzarları üzərinə gül dəstələri düzülüb, xatirələri ehtiramla yad edilib.

Şəhidlərin xatirəsinə bir dəqiqəlik sükut elan edildikdən sonra hərbi orkestrin müşayiəti ilə dövlət himni ifa olunub.

Tədbirdə şəhidlərin ölməzliyindən danışılıb və onların xatirələrinin bundan sonra da əziz tutulacağı əminliklə qeyd edilib.

Sonda Müdafiə Nazirliyinin idarə rəisləri şəhid ailələri ilə

görüşərək onların qayğıları ilə maraqlanıblar. Ailələr isə öz növbələrində göstərilən diqqət və qayğıya görə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə və Müdafiə Nazirliyinin rəhbərlərinə dərin minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Müdafiə Nazirliyinin Şəxsi Heyət Baş İdarəsinin İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində Tovuz döyüşlərinin ildönümü ilə əlaqədar "dəyirmi masa" keçirilib.

Əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan soydaşlarımızın xatirəsinə bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirildi.

Tədbirdə Müdafiə Nazirliyinin nümayəndələri, digər hərbi hissə və müəssisələrin nümayəndələri, Təlim və Tədris mərkəzinin şəxsi heyəti iştirak etdi.

Sonra Tovuz döyüşlərinə həsr edilən sənədli film nüma-

ş olundu.

Çıxış edən İdeoloji İş və Mənəvi-Psicholoji Təminat İdarəsinin rəisi vəzifəsini icra edən polkovnik Elşad Əbilov, 2020-ci il iyulun 12-dən başlayan Tovuz döyüşləri barədə geniş məlumat verdi. Bildirdi ki, xain düşmən mövqelərimizi ələ keçirmək məqsədilə, artilleriyadan istifadə etməklə hücumla keçməyə cəhd göstərdi. Lakin rəşadətli Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi adekvat tədbirlər nəticəsində sarsıdıcı zərbələr endirildi və düşmən geri çəkilməyə məcbur oldu. Buna baxmayaraq iyulun 13-nə keçən gecə döyüşlər daha da intensivləşdi. Düşmən öz məkrli niyyətini davam etdirməkdən əl çəkmirdi. Lakin bölmələrimizin endirdiyi dəqiq atəşlə düşmənin dayaq məntəqələri, artilleriya

Tovuz döyüşlərinin ildönümü ilə əlaqədar "dəyirmi masa" keçirilib

qurğuları, avtomobil texnikaları və xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edildi. Ordumuzun gücünü görən düşmən həmişə olduğu kimi tab gətirə bilməyib, geri çəkilməyə məcbur oldu. Təsəssüf hissi ilə demək istərdim ki, bu döyüşlər zamanı Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları general-mayor Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev və digər cəsur oğullarımız qəhrəmanlıq nümayiş etdirərək, şəhidlik zirvəsinə yüksəldilər. Bu da onu göstərir ki, ordu sıralarında xidmət edən hər bir kəs, rütbə və vəzifəsindən asılı olmayaraq, əsgərlərimizlə çiyin-çiyinə döyüşür. Xüsusilə vurğulamaq istərdim ki, Tovuz döyüşləri Azərbaycan tarixinin ən şanlı səhifələrindən olan Vətən müharibəsinə gedən yolda mühüm mərhələlərdən biridir. Məhz bu döyüşlərdən sonra düşmənin növbəti təxribatının qarşısını almaq üçün rəşadətli Azərbaycan Ordusu əks-hücum əməliyyatına başladı. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə başlayan və cəmi 44 gün davam edən Vətən müharibəsi zamanı düşmən ordusu məhv edildi. Onların yenilməz adlandırdıqları erməni ordusu cəsur oğullarımızın qarşısında tab gətirə bilmədi. Nəticədə, illərlə düşmən işğalında qalan torpaqlarımız

azad edildi. Azərbaycanın Milli qəhrəmanları general-mayor Polad Həşimovun, polkovnik İlqar Mirzəyevin təmsilində Vətəni canından üstün tutaraq şəhidlik zirvəsinə yüksələn soydaşlarımızın qisası alındı.

Polkovnik Qabil Talıbov isə öz çıxışında bildirdi ki, hadisələr baş verən andan etibarən, tutduğu vəzifəsindən asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı Vətən keşiyində dayanan əsgərlərimizə dəyək oldu. Bu əmil bütün şəxsi heyətdə ruh yüksəkliyi yaratdı. Belə ki, qısa bir zaman ərzində rəşadətli Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi adekvat tədbirlər nəticəsində düşmənin hücumları dəf edildi. Bununla da, özünə bir nəticə çıxartmayan düşmən bir neçə ay sonra yenidən təxribata əl atdı. Bu artıq bizim səbrimizin son

damlası oldu. 27 sentyabr 2020-ci il tarixində başlayan 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusu və xalqı bir yumruq kimi birləşərək erməni qəsbkarlarına gücünü göstərdi.

Digər çıxış edənərdə 2020-ci il 12 iyul tarixində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində atəşlərini kobud şəkildə pozmalarından, mövqelərini ələ keçirmək məqsədilə, hücumla keçməyə cəhd göstərmələrindən, mülki əhalini atəşə tutmalarından və rəşadətli Azərbaycan Ordusunun düşməne layiqli cavab verməsindən danışıldı.

**Kapitan
Orxan HÜSEYNLI
"Azərbaycan Ordusu"**

Kürdəmir rayonundakı İlyas Məmmədov adına Ərəbqubalı kənd tam orta məktəbində Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyinin Xaqani Şirvani adına Aran Regional filialının təşkilatçılığı ilə şəhid anası Şövqiyyə Ülvinin (Azayeva) "Vətən fədailəri" adlı kitabının təqdimat mərasimi keçirildi.

Əvvəlcə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin, dövlətimizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsinə bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Mərasimdə Şövqiyyə Ülvinin Vətən müharibəsində şəhid olan oğlu Ülvi Azayevin və Ərəbqubalı kənd məzarlığında dəfn edilən şəhidlərin məzarları ziyarət edilərək üzərlərinə tər çiçək dəstələri düzülüb.

Mərasimi giriş sözü ilə kita-

"Vətən fədailəri" kitabının təqdimat mərasimi keçirildi

bin redaktoru, muzeyin Aran filialının müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Yaqut Bahadırqızı açaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə İkinci Qarabağ müharibəsində

qazanılan Qələbənin müstəqillik tariximizin ən böyük zəfəri olduğunu bildirdi. Sentyabrın 27-dən əks-hücum əməliyyatı ilə başlayan İkinci Qarabağ müharibəsində tarixi Zəfər qazanmasından, sonrakı quruculuq dövründə yazılan ədəbi-bədii əsərlərdən, onların cəmiyyətimizin formalaşmasında və gənc nəslin vətənpərvərlik tərbiyəsində əhəmiyyətindən söhbət açdı. Yaqut Bahadırqızı müəllifin vətənpərvərliyindən, övlad sevgisindən, kövrək duyğularından, qələmə aldığı qəlb göynədən şeirlərindən bəhs edərək, onun yeni çapdan çıxmış "Vətən fədailəri" kitabını tədbir iştirakçılmasına təqdim etdi.

Kürdəmir rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi Mir-mahmud Mahmudov, Ərəbqubalı kənd tam orta məktəbin direktoru Mayis Bayramov, şəhid anaları Simuzər Bağiyeva, Cəmələt Əzizova, şairə Tənzilə Əliyeva və digərləri çıxışlarında qeyd etdilər ki, "Vətən fədailəri" kitabında torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olanların

qəhrəmanlığından həssaslıqla, təəssübkeşliklə, ana nəvazişiyə söz açılıb. Kitabın niyyət-mətlə, gənclərə vətənpərvərlik ruhu aşılayacağını bildirilib. Həmçinin qeyd olunub ki, belə kitablar gələcəkdə qəhrəmanlıq, vətənpərvərlik, Vətənə, torpağa sevgi kimi müqəddəs hislərin daha da müqəddəsələşməsinə töhfə verəcək.

Sonra kitabın müəllifi Şövqiyyə Ülvi (Azayeva) göstərilən diqqətə görə tədbirin təşkilatçısı Yaqut Bahadırqızına, məktəbin kollektivinə və iştirakçılara minnətdarlığını bildirdi. Şəhid ailələrinə və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələrinə "Vətən fədailəri" kitabını hədiyyə etdi.

Sonda məktəblilər "Vətən fədailəri" kitabından hazırladıqları ədəbi-bədii kompozisiyanı təqdim etdilər.

**Hüsnüyyə NƏSİROVA
"Azərbaycan Ordusu"**

“Azərbaycan Ordusu Heydər Əliyev zəkasının işığında” adlı tədbir keçirilib

Müasir Azərbaycan dövlətinin böyük bir tarixi dönüşümə uğradığı siyasətçi, dövlət xadimi Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu Öndərin Azərbaycan rəhbərliyinə gəldiyi 15 iyul 1969-cu ildən başlayaraq ölkəmiz tərəqqi yoluna qədəm qoymuş, iqtisadi, siyasi, sosial, mədəni və mənəvi sahələrdə böyük irəliləyişlərə nail olmuşdur.

Xalq və dövlət həyatının bütün istiqamətlərində mühüm addımlar atılmış, milli özünüdərk prosesi vüsət alaraq daha geniş mənalar kəsb etmiş, azərbaycançılıq ideyası məhz bu prosesin tərkib hissəsi kimi dahi rəhbərin siyasi fəaliyyətinin əsasına çevrilmişdir.

Heydər Əliyev bütün sahələrdə olduğu kimi milli ordu quruculuğunda da yeni mərhələnin təməlini qoymuşdur.

Tədbirin moderatoru Əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqadüçüsü polkovnik Abdulla Qurbani böyük siyasi iradəyə, sarsılmaz əji-

ğalarına, təhdidlərinə, dəfələrlə respublikamıza yoxlama komissiyaları göndərməsinə baxmayaraq hərbi liseyin təşəkkülü üzərində möhkəm da-

edib ki, bu gün də “Heydər Əliyev məktəbi”nin məzunları işğaldan azad edilən tarixi torpaqlarımızda xidmətlərini uğurla davam etdirir, düşmən

manı polkovnik Nizami Mövlənov Ulu Öndərlə görüşlərini xatırlayıb, 9 may 1994-cü ildə indiki Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzinin ərazisində görkəmli sərkərdə, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, tank qoşunları general-mayoru Həzi Aslanovun abidəsinin açılış mərasimində Heydər Əliyevin kursantlar qarşısında tarixi çıxışını yada salıb. Hələ o vaxt Ulu Öndər demişdir ki, hər bir kursant Vətəni Həzi Aslanov kimi sevməli, hərbi peşəni Həzi Aslanov kimi mənimsəməlidir.

Polkovnik N.Mövlənov Ulu Öndərin arzularının həyata keçdiyini, Azərbaycan Ordusunda bu gün yüzlərlə, minlərlə Həzi Aslanov kimi vətənpərvər oğulların olduğunu qürurla qeyd edib.

Polkovnik Fərman Mustafayev, ehtiyatda olan polkovnik Əhməd Məmmədov, polkovnik-leytenantlar Cahangir Qurbanov, Fırvan Şərfəliyev, ədliyyə kapitanı Rüstəm Əliyev və başqaları çıxış edərək Vətənimizin təhlükəsizliyinin qaranlı olan Azərbaycan Ordusunun Heydər Əliyev zəkası-

dəyə malik olan unudulmaz Heydər Əliyevin ordu quruculuğundakı müstəsna xidmətlərindən, xalqımızın şanlı döyüş ənənələrinin, hərbi şöhrət tarixinin öyrənilməsi, tədqiqi, həmçinin gənclərlə hərbi vətənpərvərlik işinin təşkili, onla-

yanır və istəyinə nail olur. Bu hərbi lisey Heydər Əliyevin Azərbaycanın hərbi tarixində yaratdığı ən monumental abidələrdən biridir.

Hərbi liseyin yetirməsi, Müdafiə Nazirliyinin Şəxsi Heyət Baş İdarəsinin İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin rəisi vəzifəsini icra edən polkovnik Elşad Əbilov xalqımızın haqlı olaraq “Heydər Əliyev məktəbi” adlandırdığı indiki hərbi liseyin, eləcə də onun Naxçıvan filialının bazasında yaradılan Heydər Əliyev adına hərbi liseyin yetirmələrinin Qarabağ uğrunda döyüşlərdə göstərdikləri qəhrəmanlıq və şücaət nümunələrindən danışdı. Onlardan 19 nəfərinin “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı”, 11 nəfərinin “Azərbaycan Milli Qəhrəmanı” adına layiq görüldüyünü, 20-dən çox məzunun ali hərbi rütbələrə yüksəldiyini, bu liseydən pərvəzlənən yüzlərlə zabitin döyüş orden və medalları ilə təltif olduğunu diqqətə çatdırıb.

Polkovnik Elşad Əbilov qeyd

təxribatlarının qarşısını mərdliklə, qətiyyətlə alır və Azərbaycan uğrunda Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmrlərinə hər an hazırdırlar.

Milli Müdafiə Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru, ehtiyatda olan polkovnik

Bu fikirlər Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində keçirilən “Azərbaycan Ordusu Heydər Əliyev zəkasının işığında” adlı tədbirdə səsləndirilib.

Müdafiə Nazirliyinin rəsmiləri, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinin, Bakı Qarnizonundakı qoşun (qüvvə) növləri və hərbi hissələrin nümayəndələri əvvəlcə “Heydər Əliyev muzey-lektoriyası”nda Ulu Öndərin zəngin irsini əks etdirən ekspozisiya ilə tanış olublar.

Öz xalqını zamanın mürəkkəb tarixi-siyasi sınaqlarından uğurla çıxarmış qüdrətli şəxsiyyət Heydər Əliyevin və respublikamızın suverenliyi, ərəzi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalan Vətən övladlarının xatirəsi ənənəvi olaraq bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

rın orduya hazırlanması, hərbi peşələrə yiyələnməsi istiqamətində qəbul etdiyi qərarlardan danışdı.

Nəzərə çatdırılıb ki, Heydər Əliyev 1971-ci ildə böyük uzaqgörənliklə indiki Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi liseyi yaradıb. O vaxtlar bu, nəzəriyyə deyil, Azərbaycanın gələcəyinə, nə vaxtsa müstəqilliyini bərpa edəcəyinə böyük baxış idi. Sovet sisteminin o zamanlı tələbləri ilə uyğunlaşmayan belə bir təşəbbüsü göstərmək, reallaşdırmaq böyük qətiyyət, cəsarət tələb edirdi. Ulu Öndər bu təşəbbüsün sonralar yarada biləcəyi siyasi problemləri çox gözəl bilməsinə baxmayaraq, öz ideyalarından bir addım da olsun geri çəkilmir, Moskvanın qada-

Mehman Süleymanov müasir Azərbaycan Ordusunun yaranmasında, formalaşmasında, mütəşəkkil qüvvəyə çevrilməsində Heydər Əliyevin müstəsna xidmətlərinin əlmi şəkildə izahını verib, Ulu Öndərin mənalı ömür yolunun və zəngin irsinin bu gün də ali hərbi məktəblərimizdə dərinlən öyrənilməsinə vurğulayıb.

Azərbaycan xalqının və dövlətinin gələcəyi naminə Ümummilli Liderin hələ yarım əsr öncə çoxlarına belli olmayan fəaliyyətindən bəhs edən M.Süleymanov elmi araşdırmalar zamanı arxivlərdən üzə çıxardığı nadir sənədlərlə buna aydınlıq gətirib, tədbir iştirakçılarının suallarını cavablandıraraq.

Vətən Müharibəsi Qəhrə-

nın işığında daha da gücləndiyini, qüdrətləndiyini, maddi-texniki bazasının möhkəmləndiyini, Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qalib bir orduya çevrildiyini nəzərə çatdırıblar.

Tədbirdə Azərbaycan Ordusunun Sənədi və Tədris Filmləri Mərkəzinin hazırladığı “Azərbaycan Ordusu Heydər Əliyev zəkasının işığında” filmi nümayiş etdirilib.

Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin solistləri müasir Azərbaycan Ordusunun memarı Heydər Əliyevin sevdiyi və Ulu Öndərə həsr olunmuş musiqi əsərlərindən nümunələr ifa ediblər.

“Azərbaycan Ordusu”

Müdafiə nazirinin tapşırığına əsasən, Azərbaycan Ordusunun birlik, birləşmə və hərbi hissələrində, eləcə də xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində Tovuz döyüşlərinin üçüncü ildönümü ilə əlaqədar silsilə tədbirlər keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, tədbirlər çərçivəsində Müdafiə Nazirliyinin, rayon icra hakimiyyətlərinin rəsmiləri, şəhid ailələri, hərbi qulluqçular, müharibə iştirakçıları, ictimaiyyət və media nümayəndələri Şəhidlər xiyabanlarında gedərək Tovuz döyüşlərində, eləcə də ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan Vətən övladlarının məzarlarını ziyarət edib, xatirələrini ehtiramla anıblar.

Hərbi hissələrdə ictimai-siyasi hazırlıq dərsləri, dəyirmi masalar, konfranslar təşkil olunub, sənədli və bədii filmlər nümayiş etdirilib.

Həmçinin hərbi qulluqçular şəhidlərimizin ailə üzvləri və yaxınları ilə görüşərək onların qaygıları ilə maraqlanıblar.

***

İkinci Şəhidlər xiyabanında Tovuz döyüşlərində şəhid olanların xatirəsinə həsr olunmuş anım mərasimi keçirildi. Azər-

baycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə canından keçmiş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olundu. Hərbi orkestr Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himnini səsləndirdi.

İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin zabiti polkovnik-leytenant Elmar Zeynalabdinov mərasimi açıq elan edərək dedi ki, hərbi tariximizə böyük həflərlə yazılmış Tovuz döyüşlərinin başladığı gündən üç il keçir. Bu döyüşlərdə Azərbaycan Ordusunun zabit və əsgərləri böyük igidlik və qəhrəmanlıq nümunələri göstərblər. "Zəfərə, qələbəyə gedən yol Aprel döyüşlərindən, Günnüt əməliyyatından və Tovuz döyüşlərindən başladı. Uğurla başa çatıb bu döyüşlər Azərbaycan Ordusunun gücünü, qüdrətini bir daha göstərdi. Təəssüflər olsun ki, Tovuz döyüşlərində yüksək rütbəli zabitlərimizi, əsgərlərimizi itirdik. Yurdumuzun azadlığı uğrunda şəhid olan oğulların xatirəsi qəlbimizdə əbədi yaşayacaq. Gələcək nəsillər igidliyi, qəhrəmanlığı bu oğullardan öyrənəcəklər".

Sonra Xətai rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rafiq İsayev çıxış edərək dedi:

Tovuz döyüşlərinin ildönümü ilə bağlı silsilə tədbirlər keçirilib

- Şəhidlər haqqında danışmaq çox çətindir, amma qürurudur. Şəhidlər Vətən uğrunda canlarından keçdilər, amma xalqımızın başını uca etdilər. Torpaqlarımız onların canı və qanı bahasına işğaldan azad olundu. Sevincini yaşadığımız Zəfərə, Qələbəyə görə biz onlara minnətdarıq. Tovuz döyüşlərində qazanılan uğurlara hamımız sevindik. Düşmənin gücümüzü, qüdrətimizi gördü. Gördü ki, qarşısında yurdunu, torpağını qorumağa qadir olan güclü, qüdrətli bir ordu dayanıb. Uğurla başa çatıb Tovuz döyüşlərindən çox keçmədi ki, ikinci Qarabağ müharibəsi başladı. Ordumuzun zabit və əsgərləri döyüşlərdə böyük hünər və qəhrəmanlıqlar göstərərək 30 ilə yaxın davam edən erməni işğalına son qoydu. Torpaqlarımızı erməni qəsbkarlarından azad etdi. Yurdumuzun azadlığı uğrunda şəhid olanların adları bizim üçün həmişə əzizdir. Belə anım mərasimlərinin tez-tez keçirilməsi bir daha göstərir ki, xalq şəhidlərinin unutmur, daim xatırlayır və ehtiramla yad edir.

Xətai rayon İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Pənah İmanov, ehtiyatda olan zabitlər Firdovsi Xəlilov, Muraz Sadiqov və başqaları çıxış edərək Tovuz döyüşlərinin əhəmiyyətindən danışdılar.

Sonda şəhidlərin məzarı ziyarət olundu. Məzarların üzərinə əkililər və gül dəstələri qoyuldu. Şəhidlərin ruhuna dualar oxundu.

***

Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutda Vətən müharibəsi şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidənin qarşısında "Tovuz dö-

yüşləri - Azərbaycanın Zəfərə gedən yolu" adlı anım mərasimi keçirildi.

Rəsmi rituallər yerinə yetirildikdən sonra çıxışlar başladı. Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun müəllimləri Vüqar Əliyev və Novruz Bəkirov Tovuz döyüşlərindən ətraflı söz açdılar. Bildirdilər ki, bu döyüşlər ordumuzun növbəti uğurlu hərbi əməliyyatı idi. Düşmənin Azərbaycan əsgərinin gücü, qüdrəti qarşısında məğlub oldu. Amma bu məğlubiyyətdən nəticə çıxarmadı. Tovuz döyüşləri bir daha onu da göstərdi ki, erməni işğalçılarının güclü olduğu haqqında dolanmış mif və əfsanədən başqa bir şey deyil. İnamlı deyə bilərik ki, ikinci Qarabağ müharibəsində qazanılan Zəfər qığılcığını Tovuz döyüşlərindən götürmüşdük. Təəssüflər olsun ki, bu döyüşlər bizim üçün itkisiz keçmədi. Azərbaycan xalqı azadlığı və müstəqilliyi uğrunda şəhid olan övladlarını heç vaxt unutmayacaq, onların xatirəsinə həmişə hörmətlə anacaq.

Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun rektorunun müavini Vətən müharibəsi qəhrəmanı, polkovnik Nizami Mövlanov isə çıxışına bu sözlərlə başladı:

- Tovuz döyüşlərinə həsr olunmuş anım mərasiminin ikinci Qarabağ müharibəsi şəhidlərinin abidəsi qarşısında keçirilməsi çox ibarətdir. Yurdumuzun azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olanlar heç vaxt unudulmayacaqlar. Çünki onlar əbədiyyətə qovuşublar. Onlar bu əbədiyyəti cəsarəti və hünərləri canları bahasına qazanıblar. Tovuz döyüşləri daim yaddaşlarda yaşayacaq.

Əməliyyatların ilk dəqiqəsindən düşməne sarsıdıcı zərbələr endirildi. Döyüşlər həm də onu göstərdi ki, erməni qəsbkarları məğlubiyyətə məhkumdurlar. Təəssüflər olsun ki, Tovuz döyüşlərində şəhidlərimiz oldu. Bu cəsur oğulların döyüş yolu yarımçıq qaldı. Şəhidlərinin yarımçıq qalmış döyüş yolunu biz ikinci Qarabağ müharibəsində uğurla davam etdirdik. Torpaqlarımızı azad etdik. Çıxışlar başa çatandan sonra Vətən müharibəsi şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidə iştirakçılar tərəfindən ziyarət olundu. Şəhidlərin xatirəsi ehtiramla anıldı, ruhlarına dualar oxundu.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev əmin idi ki, Azərbaycan Ordusunun gözəl gələcəyi var. Bu ordu daha da möhkəmlənəcək, yüksələcək, müstəqil Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü qoruyacaq, respublikanın hərbi qüdrətini yüksəklərə qaldıracaq. Ulu Öndər inanırdı ki, onun axıra çatdırı bilmədiyi tələklü məsələləri, planları, işləri xalqımızın və ordumuzun köməyi, dəstəyi ilə öz qədr etdiyi və gələcəyinə böyük ümidlər bəslədiyi İlham Əliyev başa çatdırı biləcək.

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdcüsü polkovnik Abdulla Qurbani deyib: "27 sentyabr 2020-ci ildə Ermənistanın tərribatlarına və növbəti hərbi təcavüzünə cavab olaraq, Azərbaycan xalqının torpaqlarımızın işğaldan azad olunması, Ermənistanın sülhə məcbur edilməsi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum qətnamələrinin, tələblərinin yerinə yetirilməsi, məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtması və ədalətin bərpa olunması məqsədilə başladığı Vətən müharibəsində qazandığımız möhtəşəm qələbə dahi Liderin arzularının, ümidlərinin reallığa çevrilməsinin parlaq təəcəssümüdür.

Dövlətimizin başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan xalqının əzmi və iradəsi, iqtisadi gücü, müasir ordu quruculuğu və xalq-iqtidar birliyi ölkəmizin qələbəsinin təminatıdır. Azərbaycan xal-

Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq və peşəkarlıq göstərmiş Azərbaycan Ordusu bu gün daha da güclüdür

qı daha bir şanlı qəhrəmanlıq salnaməsi yazaraq, özünün iradəsinə tabe olmur, heç kimin qarşısında əyilmir, heç kimin yardımına, köməyinə möhtac qalmır və öz müstəqil siyasətini aparır. Ordu quruculuğu məsələləri dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Prezident kimi fəaliyyətində bu gün də prioritetdir.

44 günlük Vətən müharibəsindən ötən üç ilə yaxın bir müddət ərzində dünyada çox şeylər dəyişib. Beynəlxalq münasibətlər sistemində qaydaların pozulduğu, beynəlxalq hüququn işləmədiyi, beynəlxalq təşkilatların qərarlarına, qətnamələrinə məhəl qoyulmadığı, beynəlxalq hüququn təminatçısı rolunda çıxış edən böyük dövlətlər tərəfindən belə hüququn pozulduğu bir dövrdə güclü, qüdrətli olmaq əsas zərurətə çevrilib. Bütün dünyada baş verən siyasi, hərbi, iqtisadi böhran rəğmənlər, Azərbaycan ardıcıl prinsipial siyasətini davam etdi-

rək özünün dövlətçilik maraqları naminə heç bir qüvvənin iradəsinə tabe olmur, heç kimin qarşısında əyilmir, heç kimin yardımına, köməyinə möhtac qalmır və öz müstəqil siyasətini aparır. Ordu quruculuğu məsələləri dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin Prezident kimi fəaliyyətində bu gün də prioritetdir.

Beynəlxalq hüququn pozulduğu bir dövrdə güclü, qüdrətli olmaq əsas zərurətə çevrilib

Dünyada geosiyasi vəziyyətin gərginləşdiyi, ölkəmizdə yeni təhdidlərin mövcud olduğu, Ermənistanın revansist qüvvələrin baş qaldırdığı bir zamanda nəyi, necə, nə zaman edəcəyini

çox yaxşı bilən Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında ordumuzun, dövlətimizin daha da qüdrətlənməsi üçün ciddi səylər göstərdiyini qeyd edən polkovnik Abdulla Qurbani vurğulayıb: "Prezident İlham Əliyevin Müdafiə Nazirliyinin Komando hərbi hissələrindən birinə döyüş bayrağı təqdim edərkən söylədiyi kimi müharibədən sonra da ordumuzun daha da gücləndirilməsi vəzifəsi bir nömrəli vəzifə olaraq qalır. Ona nail olmaq üçün təbii ki, kompleks tədbirlər görülür. Vətən müharibəsindən sonra yeni silahların alınması prosesi davam edir və artıq bir çox kontraktlar imzalanmışdır - həm yeni pilotsuz uçuş aparatlarının, həm uzaqmənzilli raketlərin ölkəmizə gətirilməsi, o raketlər ki,

böyük dağıdıcı qüvvəyə və yüksək dəqiqliyə malikdir.

Silahlı Qüvvələrimizi vahid proqram əsasında inkişaf etdirmək üçün səylərini əsirgəməyən Müzəffər Ali Baş Komandan əmindir ki, yaxın gələcəkdə bizim ordumuz yeni yüksək səviyyəyə qalxacaq.

"Müdafiə Nazirliyinin strukturlarının təkmilləşdirilməsi prosesinin davam etdirilməsi, hərbi təhsillə bağlı qəbul edilmiş yeni qərarların yaxın gələcəkdə öz bəhrəsini verəcəyi, yeni döyüş birləşmələrinin yaradılması, ilk növbədə Komando qüvvələrinin döyüş qabiliyyətinin artırılması, əhəmiyyətli amillərdən biri olmasından danışan Müzəffər Ali Baş Komandan eyni zamanda, bu gün Azərbaycan Ordusunun müharibə dövründə qəhrəmanlıq və peşəkarlıq göstərmiş Azərbaycan Ordusundan daha da güclü olduğunu bəyan etmişdir. Həqiqətən də, uğurlu iqtisadi siyasətimiz bizə imkan verir ki, ordu quruculuğuna, yeni silahların, yeni texnikaların alınmasına, yeni döyüş birləşmələrinin yaradılmasına lazımı dərəcədə dövlət vəsaiti ayrılınsın. Bizim uğurlu iqtisadi siyasətimizi, ölkəmizin artan gəlirlərini nəzərə alaraq bu yaxınlarda dövlət büdcəsinə əlavələr edilmişdir. Əsas istiqamət isə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpa edilməsi, hərbi potensiallarımızın gücləndirilməsidir. Təkcə bu fakt göstərir ki, ordu quruculuğu, o cümlədən Qarabağ və Şərqi Zəngəzur məsələsi yənə də aktualdır", - deyən polkovnik qeyd edib.

Azərbaycan musiqisini dünyaya bir daha sevdirdilər

Qazaxıstan Respublikasının paytaxtı Astana şəhərinin 25 illiyinə həsr olunmuş "Astana - mədəniyyət karvanı" adlı birinci beynəlxalq hərbi-musiqi festivalı keçirilib. Ölkəmizi hərbi-musiqi festivalında Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitutun Hərbi Orkestrinin, Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin yaradıcı kollektivi təmsil edib.

Astana şəhərinin 25 illiyinə həsr olunmuş dörd gün davam edən birinci hərbi-musiqi festivalı başa çatıb. Artıq festivalda ölkəmizi layiqincə təmsil edən hərbi musiqiçilərimiz Vətənə dönüblər. Onlarla görüşüb söhbət etdik, festivala bağlı təəssüratlarını öyrəndik.

Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin reisi polkov-

yan mənəvi bir qüvvədir. Festivallar müxtəlif mədəniyyətlərin bir-biri ilə görüşüdür, bir-biri ilə təmasıdır. Həmişəki kimi Astana-da keçirilən festival bizim üçün uca bir tribuna oldu. Hərbi-musiqi festivalına 8 ölkənin musiqiçiləri qatılmışdı. Qardaş qazax xalqı bizi çox böyük sevgi və məhəbbətlə qarşıladı. Bu cür sevgi və istək bizim eyni kökdən olduğumuzu bir daha sübut edirdi. Festival yüksək səviyyədə təşkil edilmişdi. Qonaqların yerləşdirilməsindən tutmuş səhnənin tərtibatına qədər hər kiçik detal nəzərə alınmışdı. Qazax xalqının sevdiyi "Gözümün qarası" adlı gözəl bir mahnısı var. Bu mahnı qəlbləri rıqqətə gətirir, könlərə siqal çəkir. Tama-

hərbi və musiqiçidir. Qazaxıstanın hərbi-musiqiçiləri bu festivala üç orkestrlə qatılmışdı. Onlar bənzərsiz musiqi və mahnıları ilə festivalı daha da rəvənləndirirdilər. Qazax musiqisini dinləməkdən zövq aldığımız festivalın davam etdiyi günlərdə şəhərdəki Astana Milli Muzeyinə də getdik, şəhərin görməli yerləri ilə tanış olduq. Astana şəhərində tikilmiş Nursultan məscidini də ziyarət etməyimiz ürəyimizcə oldu. Ziyarətində olduğumuz bu məscid böyük möhtəşəmliyinə görə bənzərsizdir. Olanda heyranedicə bir tiki- lildir. Düşünürəm ki, bu məscid qazax xalqının dünyaya, müsəlman aləminə qiymətli bir hədiyyəsidir. "Astana - mədəniyyət karvanı" hərbi-musiqi festivalı bizim üçün uğurla başa çatdı. Sevindirici hal odur ki, uzun müddət yaddaşlarda yaşayacaq bu festivalda xalqımızı layiq- qətlə təmsil etdik. Azərbaycan musiqisini bir daha dünyaya sevdirməyi bacardığımız.

"Astana - mədəniyyət karvanı" adlı hərbi-musiqi festivalında Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin

çox ölkələrində keçirilən hərbi-musiqi festivallarının iştirakçısı olmuşam. Astana şəhərinin 25 illiyi ilə bağlı keçirilən hərbi-musiqi festivalı isə deyərdim ki, həyatımın yeni bir səhifəsidir. Qazax xalqı Azərbaycan musiqisinə böyük maraqla qulaq asırdı. Festivalda Emin Sabitoğlunun bəstələdiyi, oxuculara "Dədə Qorqud" filmindən yaxşı tanış olan "İncə belim" mahnısını ifa etdim. Tamaşaçılar ilk dəfə dinlədikləri mahnını böyük coş- qu ilə qarşıladılar. Mən bu alqışları musiqimizin qələbəsi və zəfəri kimi qiymətləndirdim.

Dörd gün davam edən festival, sözün həqiqi mənasında, əsl musiqi bayramı idi, - deyə müğənni Mətləb Ağayev söhbətimizə qoşuldu. - Bu günlər ərzində festivalda iştirak edən xalqların musiqisi bir-birinə qarışmışdı. Sanki, festival günlərində insan- lar susmuş, yalnız musiqilər bir-biri ilə danışdı. Mən festivalda dünyaca məşhur olan müğənni Müslüm Maqomayevin "Mavi əbədiyyət" mahnısını ifa etdim. Özü də, rus dilində. Bu mahnı, sanki, bir an içində tamaşaçıları sehirlədi. Azərbaycan musiqisini festivalda çox geniş təbliğ etdik.

Rəqqas Yusif Məmmədov isə dedi ki, festivalda rəqslərə də geniş yer verilmişdi. Biz festival iştirakçıları qarşısında dünyaca məşhur olan "Cigidlər"i rəqs etdik. Rəqsimiz tamaşaçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılandı. İnanıram ki, musiqimiz kimi, rəqsimiz də iştirakçıların yaddaşından uzun müddət silinməyəcək.

Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzindən, Azərbaycan musiqisini dünyaya sevdirenlərdən xoş təəssüratlarla ayrıldıq. Bir daha əmin olduq ki, Mərkəzin solist və rəqqasları həmişə hərbi musiqimizi dünyanın müxtəlif yerlərində keçirilən festivallarda böyük həvəslə, böyük sevgiylə təbliğ edəcək və sevdirecəklər.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu"

Ordumuz düşmənin istənilən təxribatının qarşısını almağa hər an hazır və qadirdir

Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin Qarabə, Basarkeçər, Gorus və digər rayonların yaşayış məntəqələrindən, eləcə də Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni silahlı dəstələr tərəfindən ordumuzun həmin istiqamətlərdə yerləşən mövqelərinin müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutulmasının, mövqelərimizin qarşısında uzunmüddətli fortifikasiya qurğularını quraşdırmağa cəhd göstərməsinin dəfələrlə şahidi oldum. Qeyd olunan istiqamətlərdə Vətən müharibəsində qazandığımız möhtəşəm Zəfərin yaratdığı qələbə əhval-ruhiyyəsi ilə xidmətinə davam etdirən igid əsgərlərimiz tərəfindən görülən təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində düşmənin anında və qətiyyətlə susduruldu, fortifikasiya qurğularını quraşdırmağa cəhdin qarşısı cəsarətlə alındı.

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında Laçın, Kəlbəcər, Ağdam və Suqovuşana xidməti ezamiyyətdən yenidən qayıdan polkovnik Abdulla Qurbani deyib: "Prezident İlham Əliyevin 26 İyun - Silahlı Qüvvələr Günü ərəfəsində hərbi qulluqçuların bir qrupunu təltif etməsi, çıxışı və nitqlərində Azərbaycan əsgərinin xidmətlərini həmişə yüksək qiymətləndirməsi, hərbi qulluqçular üçün ən müasir xidməti şəraitin yaradılması, onların sosial problemlərinin həlli istiqamətində davamlı olaraq tədbirlərin görülməsi, hərbi hissələrin maddi-texniki təchizatının gündən-günə möhkəmləndirilməsi Vətən müdafiəçilərinin döyüş ruhunu daha da artırır.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi tez-tez işğaldan azad edilən bölgələrdə dislokasiya olunan hərbi hissələrdə olur, döyüşü idarəetmə mərkəzlərində idarə heyətləri ilə görüşür, əməliyyat şəraiti barədə məruzələri dinləyir, ölkə rəhbərliyinin qarşısına qoyduğu əmr və göstərişlərin yüksək səviyyədə yerinə yetirilməsi üçün bütün imkan tədbirlərindən səmərəli istifadə edir.

Şəxsi həyatın mənəvi-psixoloji hazırlığı, onların döyüş ruhunun, vətənpərvərlik hissinin daha da yüksəldilməsi daim diqqət mərkəzindədir.

"Ayrı-ayrı hərbi hissələrdə oldum, şəxsi heyətlə görüşlər keçirdim, həm kompleks, həm də fərdi qaydada söhbətlər apardım. Yataqxana, yeməkhana, göstərilən tibbi xidmətlə yerində maraqlandım. Hər şey ürəkəcaandır.

Vətən müdafiəçiləri yaxşı bilirlər ki, Azərbaycan rəhbərliyinin beynəlxalq hüquqa əsaslanan sülh danışıqları ilə bağlı apardığı aydın və məntiqli siyasət, bu danışıqlar nəticəsində müsbətə doğru hərəkət, Ermənistanın Qarabağ və anklav kəndlər də daxil olmaqla Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tanıması, sərhədlərini qəbul etməsi gərgin fəaliyyətin nəticəsidir. Azərbaycanın ardıcıl prinsipial siyasəti xətti, təzyiqləri Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyini buna məcbur etmişdir. Döyüşçülərimiz bütün deyilənlərə rəğmən məkrli, hiyləgər, riyakar düşmənin qarşısında dayandıqlarını da heç vaxt unuturlar. Peşəkarlıqlarını durmadan artırır, ehtiyatlarını əldən vermir, ayıq-sayıqlıqlarını itirmirlər.

Döyüşçülərimizi düşündürən əsas məsələ şəhədləri ilə tarix yazan, adları tarixə yazılan şəhidlərimizin, müharibədə sağlamlığını itirən igidlərimizin qanları bahasına işğaldan azad edilən şəhər və kəndlərimizdə geniş vüsət almış quruculuq işlərinin tezliklə başa çatması, Zəngəzur dəhlizi və digər möhtəşəm layihələrin reallaşması, əlbəttə, Ermənistanın sülh sazişini imzalaması məsələsidir. Hərbiçilərimiz onu da yaxşı bilirlər ki, Ermənistan sülh sazişini imzalasa belə, təxribatlarından heç vaxt əl çəkməyəcəklər. Odur ki, güclərini, peşəkarlıqlarını daha da artırır, ayıq-sayıqlıqlarını heç vaxt itirmirlər. Xalqımız əmin ola bilər ki, bu gün Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq və peşəkarlıq göstərmiş Azərbaycan Ordusundan daha da güclü Ordumuz var", - polkovnik Abdulla Qurbani deyib.

Polkovnik-leytenant Abdullayev Əbülfət Əlinaghi oğluna məxsus MN № 0044753 nömrəli zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

nik-leytenant Cahangir Qurbanov səfər təəssüratını bizimlə bölüşərək dedi:

- Qazaxıstan Respublikasının paytaxtı Astana şəhərinin 25 illiyinə həsr olunmuş "Astana - mədəniyyət karvanı" adlı birinci beynəlxalq hərbi-musiqi festivalında iştirak etmək bizim üçün uğurlu oldu. Mərkəzimizin müğənni və rəqqasları indiyə qədər dünyanın aparıcı dövlətləri olan Türkiyədə, Rusiyada belə hərbi-musiqi festivalların iştirakçıları olublar. Harada olmuşuqsa, qəlbləri rıqqətə gətirən musiqimizlə ölkəmizi layiqincə təmsil etmişik. Astana şəhərində keçirilən hərbi-musiqi festivalı da bizim üçün olduqca səmərəli və uğurlu keçdi. Belə hərbi-musiqi festivallarının keçirilməsi dostluğa, qardaşlığa xidmət edən tədbirlərdəndir. Festivalların keçirilməsi həm də xalqların bir-biri ilə təcrübə mübadiləsidir, bir-birinin musiqisinə hörmət və ehtiramdır. İştirak edən ölkələrin musiqisini dinləmək, onun tarixini öyrənmək baxımından da hərbi-musiqi festivalları çox dəyərlidir. Elə bir sahə yoxdur ki, bir-birindən bəhrələnməyəsən, təcrübə mübadiləsi aparmayasan.

Musiqi sərhəd tanıma-

şaçıları qarşısında qazax xalqının çox sevdiyi bu mahnını elə qazax dilində də oxudum. Qazax dilində oxumağım tamaşaçılara bir sürpriz oldu. Musiqiyə, musiqisinə böyük hörmət bəsləyən qazax xalqı məni alqışlarla qarşıladı. Sonra "Odlar Yurdu Azərbaycan" mahnısını da ifa etdim. Festivalda solistlərimizi Heydər Əliyev adına

Hərbi İnstitutun Hərbi Orkestri müşayiət edirdi. Hərbi orkestrin kollektivi bu günə qədər dünyanın bir çox ölkələrində keçirilən musiqi festivallarında iştirak etmiş və ürəkəcaan uğurlar qazanmışdı. Yəni, onların bu sahədə kifayət qədər təcrübəsi var idi. Hərbi orkestrin reisi və dirijoru polkovnik-leytenant Fariz Məmmədov peşəkar

solistləri Mətləb Ağayev, Vüsal Ağayev və oğlanlardan ibarət rəqs qrupu da iştirak edib. Xalqımızın musiqisini festivalda təbliğ edən Mərkəzin əməkdaşları ilə də görüşüb söhbət etdik. İlk həmsöhbətimiz olan gizir Vüsal Ağayev dedi ki, ölkəmizi belə böyük festivallarda təmsil etməkdən qürur duyuram. İndiyə qədər dünyanın bir

Baş redaktorun müavini
mayor
Məhəmməd NƏSİRLİ

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublara şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144.
"Qızıl Şərqi" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

kapitan
Orxan HÜSEYNLİ

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sənədlənərək "Hərbi Nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir, təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az sayından oxuya bilərsiniz.

Lisənziya № 361

Sifariş № 383

Nüsxə 4725